

Astronomická olympiáda

Vedle evropského vzdělávacího projektu *Venus Transit 2004*, ve kterém byla Česká republika tak úspěšná (článků na toto téma je dost a dost na jiných místech), začal v uplynulém školním roce 2003/2004 i jeden tuzemský projekt, který také nezapadl na okraj zájmu. Česká astronomická společnost uspořádala 1. ročník Astronomické olympiády pro žáky z 8. až 9. tříd ZŠ a studenty ekvivalentních ročníků

víceletých gymnázií. Do 1. ročníku se přihlásilo celkem 3 073 účastníků ze 314 škol. Z toho do 2. kola postoupilo 2 323 řešitelů a do 3. kola pak 50 vybraných finalistů.

Úvahy o tom, že by se Česká astronomická společnost ujala přípravy a vlastně i vzniku Astronomické olympiády, se objevily již před více než pěti lety. Olympiáda je pořádána v úzké spolupráci s Výborem Fyzikální olympiády, ale probíhá odděleně, tzn. že má svoje vlastní termíny a pravidla. Druhý ročník je již v běhu – v době, kdy čtenáři čtou toto číslo *Astropisu*, probíhá již na školách 1. kolo.

Astronomická olympiáda je členěna do tří soutěžních kol. První kolo je školní. Jeho smyslem je především upozornit co nejširší okruh žáků a studentů na možnost zapojit se do této soutěže. Realizují ho učitelé na školách na základě podkladů, které dostávají současně se zadáním školního kola Fyzikální olympiády. Pedagogové jednotlivé práce podle připraveného klíče ohodnotí a zašlou v předepsaném termínu

© Petr Bartoš

Finále 1. ročníku Astronomické olympiády v budově Akademie věd v Praze

zpět. Zadání a úlohy prvního kola Astronomické olympiády jsou na první pohled odlišné od Fyzikální olympiády. Záměrně připravujeme školní kolo jako náborové, aby zaujalo co největší počet žáků a studentů. V tomto smyslu jsme také zaznamenali kladné reakce z 1. ročníku.

© Petr Bartoš

Finále 1. ročníku Astronomické olympiády v Praze. Poznávací část.

ASTROPIS

Objednávky předplatného přijímá:
Společnost Astropis
Štefánikova hvězdárna
Petřín 205
118 46 Praha 1

Závazná objednávka předplatného časopisu ASTROPIS

Uplatňuji nárok na slevu jako člen: ČAS

Jméno:

Příjmení:

Ulice:

Obec:

Okres:

PSČ:

Počet výtisků:

Od čísla:

Datum:

Podpis: _____

Objednavatel se zavazuje uhradit předplatné na jeden rok ve stanovené výši a stanoveném čase. Na základě této objednávky Vám bude zasláno nejbližší číslo ASTROPISU se složenkou, kterou předplatné uhradíte.

Druhé kolo je korespondenční. Účastníci mají za úkol samostatně vyřešit řadu teoretických i praktických úloh. K jejich vyřešení se musí poohlédnout více kolem sebe, navštívit místní knihovnu, někteří z nich se vypraví na hvězdárnu. Soudě podle došlých prací v prvním ročníku, mnozí účastníci si dali na vypracování úloh velmi záležet a odevzdali skutečně hodnotné práce.

Třetí kolo 1. ročníku, tedy finále, se konalo v reprezentativních prostorách Akademie věd ČR v Praze. Vyhlášení výsledků Astronomické olympiády se dělo ve slavnostním duchu a finalisté obdrželi ceny z rukou čestného předsedy České astronomické společnosti dr. Jiřího Grygara. Každý z finalistů si s sebou také odvezl řadu knížek, časopisů, návodů na pozorování apod. Nejlepší z nejlepších si do Ostravy odvážel dalekohled značky Celestron v ceně 10000 Kč, který věnovala firma Supra Praha, s.r.o. Musím na tomto místě zcela osobně poznamenat, že to pro nás jako organizátory soutěže byla velmi hezká chvíle, když jsme viděli, jakou radost dalekohled vítězi udělal. Kromě vlastního finále byl pro účastníky připraven doprovodný program. Finalisté měli v době, kdy se vyhodnocovaly jejich práce, možnost navštívit Štefánikovu hvězdárnu na Petříně. V sobotu byla připravena pro zájemce z řad finalistů a jejich doprovodu (učitelů i rodičů) exkurze na pracoviště hvězdárny Astronomického ústavu AV ČR v Ondřejově, kde mohli na-

hlédnout do zákulisí vědeckého astronomického výzkumu a setkat se tu s vědeckými pracovníky a profesionálními pozorovateli.

Na přípravě a průběhu 1. ročníku Astronomické olympiády se účastnilo mnoho osob i institucí. Dovolují si čtenáře zdržet jejich výčtem, protože tuto galerii považují za galerii ochotných a zaslouživších si upřímné poděkování: Supra Praha, s.r.o. (zastoupení firmy Celestron), Společnost Astropis, Akademie věd České republiky, Tiskový odbor AV ČR, Astronomický ústav AV ČR, Prof. RNDr. I. Volf, CSc. (PedF University Hradec Králové), RNDr. M. Randa, PhD. (PedF Západočeské university), RNDr. J. Grygar, CSc., hvězdárny a planetária, které poskytly rady a pomoc řešitelům, Infocentrum městské části Praha-Kolovraty, Hvězdárna a planetárium hl. m. Prahy, P. Habuda, J. Kožuško, J. Verfl, T. Bezouška, Mgr. L. Soumarová a Mgr. S. Bartošová. Všem patří velké poděkování.

Bližší informace o proběhlém prvním ročníku a současném druhém ročníku Astronomické olympiády najdete na <http://olympiada.astro.cz>. Pokud máte o Astronomickou olympiádu pro své žáky a studenty nebo pro členy svých astronomických kroužků zájem, obraťte se se žádostí na zaslání zadání 1. kola na pořadatele. Kontaktní adresa je *Česká astronomická společnost, Astronomický ústav AV ČR, Boční III/1401a, 141 31 Praha 4, olympiada@astro.cz, tel.: 267 103 040.*

Druhý ročník Astronomické olympiády bude velmi podobný tomu prvnímu. Mírné obměny dozná doprovodný program pražského finále. Počet spolupracujících lidí se rozrůstá a bude se muset dále rozrůstat, protože práce s olympiádou není právě málo. V letošním ročníku se na základě nabídnuté spolupráce ještě mnohem více zúčastní hvězdárny a planetária jako konzultační místa. Astronomická olympiáda má již také svého odborného garanta. Je jím dr. M. Randa ze Západočeské university, který je také členem celostátního výboru Fyzikální olympiády. Počítáme s větší propagací Astronomické olympiády na Slovensku (v loňském roce se zúčastnilo 15 dětí ze Slovenska, z toho dvě postoupily do finále). Mezi nejvýznamnější spolupracující organizace bude opět patřit Supra Praha, s.r.o (www.celestron.cz) dovážející např. dalekohledy Celestron a Společnost Astropis.

Budoucnost Astronomické olympiády má smělé plány. Objevují se čím dál častější žádosti od účastníků, ale i odjinud, o rozšíření o kategorii pro čtyřleté studium střední školy s návazností na Mezinárodní astronomickou olympiádu (letos probíhá v říjnu na Krymu). V tuto chvíli to je však skutečně daleká budoucnost.

■ Pavel Suchan

Doprovodný program finále 1. ročníku Astronomické olympiády – exkurze na observatoř Astronomického ústavu AV ČR v Ondřejově. V kopuli i dalekohledu s průměrem objektivu 65 cm.

Odpovědní lístek odešlete na adresu:
Společnost Astropis
Štefánikova hvězdárna
Petřín 205
118 46 Praha 1

ODPOVĚDNÍ LÍSTEK PRO ČAS

Mám zájem o bližší informace o členství v ČAS

Jméno:

Příjmení:

Ulice:

Obec:

Okres:

PSC:

Datum:

Podpis:

© Pavel Suchan